

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. J.

przy uczestnictwie Gminy Miasta R., P. S., A. S., M. S., M. S. i A. K.

o wpis,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 lipca 2005 r.,
kasacji wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 9 czerwca
2004 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala kasację.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w R. wpisem z dnia 12 stycznia 2004 r. odłączył z księgi wieczystej nr (...) działkę (...) o pow. 931 m² położoną w R. przy ul. K., założył dla niej księgę wieczystą nr (...) i w dziale II wpisał H. S., J. J. i Gminę Miasta R., jako współwłaścicieli po 1/3 części, na podstawie decyzji komunalizacyjnej Wojewody X. z dnia 24 maja 1990 r., G II - (...) - K - (...) i postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 23 kwietnia 2003 r. o zasiedzeniu.

W apelacji od tego orzeczenia P. S. i J. J. wnieśli o jego zmianę przez wpisanie ich jako współwłaścicieli po 1/2 części.

Sąd Okręgowy w R. postanowieniem z dnia 9 czerwca 2004 r. apelację oddalił. Ustalił, że w dniu 28 października 1969 r. urządzono księgę wieczystą nr (...) i przeniesiono do niej z księgi wieczystej „R.(...)” nieruchomości położoną w R. przy ul. K.

o pow. 470.4 sążni, czyli 2141 m², a do jej działu drugiego przepisano prawo współwłasności M. i J. małżonków W. do 2/4 części, Skarbu Państwa do 1/4 części, zaś w miejsce J. P. współwłaściciela do 1/4 części wpisano F. W.. W dniu 11 kwietnia 1972 r. z księgi wieczystej nr (...) odłączono działkę (...)/1 o pow. 467 m² i urządzono dla niej księgę wieczystą nr (...), ujawniając jako właścicielkę F. W. Po tym odłączeniu w księdze wieczystej nr (...) pozostały działki ewidencyjne nr (...)/2 i (...) o łącznej powierzchni 1410 m² stanowiące współwłasność M. i J. małżonków W. w 2/3 częściach i Skarbu Państwa w 1/3 części.

W dniu 15 kwietnia 1997 r. w miejsce dotychczasowego oznaczenia nieruchomości dokonano wpisu w dziale I księgi wieczystej nr (...) działki (...) i (...)/2 z budynkami o pow. 1397 m², a w dziale II wpisano wówczas Gminę Miasta R. jako współwłaściciela do 1/3 części w miejsce Skarbu Państwa na podstawie decyzji Wojewody X. z dnia 24 maja 1990 r. stwierdzającej nabycie przez Gminę Miasta R. z mocy prawa nieodpłatnie własności nieruchomości objętej między innymi księgą wieczystą nr (...).

J. W. zmarła dnia 31 marca 1945 r., zaś M. W. zmarł 5 grudnia 1957 r. i ich spadkobiercy nie zostali ujawnieni w księdze wieczystej nr (...). J. J. córka J. i M. nabyła spadek po ojcu i matce po 1/4 części, zaś H. S. nabyła spadek po dziadku M. W. w 1/4 części, zaś spadek po J. W. nabyła w 1/4 części K. G. - matka H. S. [postanowienie z dnia 3 września 1996 r. I Ns (...)].

W sprawie o dział spadku sygn. akt I Ns (...) z wniosku H. S. wnuczki małżonków J. i M. W. prawomocnym postanowieniem wstępnym z dnia 23 kwietnia 2002 r. Sąd Rejonowy stwierdził, że H. S. i J. J. nabyły przez zasiedzenie z dniem 13 lutego 2002 r. udziały po 1/3 każda we współwłasności nieruchomości położonej w R. przy ul K. o pow. 931 m² oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) objętej księgą wieczystą (...) oraz, że E. K. i T. O. nabyli przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1989 r. udziały po 31/96 części każdy z nich.

stanowiące współwłasność J. i M. W. odnośnie nieruchomości położonej w R. przy ul K. o pow. 466 m² oznaczonej nr (...), również objętej księgą wieczystą nr (...).

Sąd drugiej instancji ocenił, że przedłożone dokumenty i treść księgi wieczystej nr (...) oraz wniosku dały podstawę do dokonania przedmiotowego wpisu. Z powołaniem się na art. 626⁸ § 2 k.p.c. i art. 365 k.p.c. podkreślił, że jeżeli podstawą wpisu jest orzeczenie sądowe niedopuszczalne jest kwestionowanie jego merytorycznej zasadności. Zauważył też, że art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy -

Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) ma także zastosowanie do nieruchomości państwowych, które z dniem 27 maja 1990 r. stały się z mocy prawa mieniem komunalnym. Na jego podstawie, jeżeli przed dniem wejścia tej ustawy w życie istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie tej ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie, jednakże termin ten ulega skróceniu o czas w którym powyższy stan istniał przed wejściem w życie ustawy, nie więcej niż o połowę.

Wnioskodawczyni J. J. w kasacji opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego tj. art. 172 § 1 i 2 k.c. oraz art. 31 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm. - dalej „u.k.w.h.”) oraz na naruszeniu prawa procesowego, w stopniu wywierającym wpływ na wynik sprawy, a to art. 382 k.p.c., w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. i art. 365 k.p.c. wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 382 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. i art. 365 k.p.c., miało nastąpić przez oparcie zaskarżonego orzeczenia na treści postanowienia wstępnego z dnia 23 kwietnia 2002 r., zapadłego w postępowaniu działowym w przedmiocie zasiedzenia, z pominięciem treści postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku. Tymczasem w aktach ksiąg wieczystych znajduje się - jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy - tylko niepotwierdzona kopia tego ostatniego orzeczenia, przedłożona przez P. S. w dniu 11 marca 2004 r. Niepoświadczona kopia nie jest dokumentem (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 37/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 206), nie mógł być zatem na jej podstawie dokonany żaden wpis.

Poza tym trzeba zauważyć, że gdyby zainteresowani dołączyli odpis postanowienia z dnia 3 września 1996 r. zaopatrzonej w klauzulę prawomocności to i tak nietrafny byłby zarzut, że z ustaleń wynika, iż H. S. i J. J. nabyły w drodze dziedziczenia każda po 1/3 części przedmiotowej nieruchomości.

Skarżąca nie dostrzegła, że H. S. dziedziczyła spadek tylko po dziadku M. W., natomiast po jej babce J. W. spadek w 1/4 części nabyła jej matka K. G. i nie przedłożono odnośnie jej postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Skoro więc powołanym postanowieniem z dnia 23 lutego 2002 r. H. S. i J. J. nabyły z dniem 13 lutego 2002 r. udziały we współwłasności działki nr (...) objętej księgą wieczystą (...) to w każdym razie wniosek nie mógł dotyczyć tylko udziału Gminy.

[Nabycie własności w drodze nabycia spadku wyklucza możliwość zasiedzenia własności tych przedmiotów przez te osoby, które z mocy dziedziczenia stały się właścicielami. Możliwe jest natomiast nabycie przez zasiedzenie współwłasności większej niż to wynika z dziedziczenia] (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 1972 r., II Cr 534/71 niepubl.) Nie był więc trafny zarzut, że bezprzedmiotowe było określenie w postanowieniu z dnia 23 kwietnia 2002 r., czyje udziały nabyły H. S. i J. J. albo że wniosek o zasiedzenie nie mógł obejmować w ramach większego udziału także udziału nabytego w wyniku dziedziczenia (art. 626⁸ § 2 k.p.c.).

Naruszenie art. 172 § 1 i 2 k.c. w rozpoznawanej sprawie nie mogło nastąpić chociażby z tego względu, że w postępowaniu wieczystoksięgowym nie są rozstrzygane spory o własność, w tym kto nabył czyj udział we współwłasności nieruchomości w drodze zasiedzenia (art. 626⁸ § 2 k.p.c.). Informacyjnie można więc jedynie zauważyć, że okres posiadania przed wejściem w życie przepisów wyłączających zasiedzenie nieruchomości państwowych nie dolicza się do okresu, o który skraca się termin zasiedzenia nieruchomości państwowej, ani nie uwzględnia się przy ustalaniu czasu posiadania niezbędnego do zasiedzenia takiej nieruchomości (art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny, Dz. U. Nr 55, poz. 321; por. także uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2002 r., III CZP 72/01 OSNC 2002 r., nr 9, poz. 107).

Zarzut natomiast obraży art. 31 u.k.w.h. nie zawiera nawet należytego uzasadnienia, skoro nie pozostaje ono w związku z przedmiotem regulacji tego przepisu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2000 r., IV CKN 219/00 niepubl.)

Z tych względów kasacja uległa oddaleniu (art. 393¹² k.p.c.).